

Oplæg

PowerPoint-præsentation og forslag til talepapir

Som en del af classesættet "*Globalt Bevidst*" er det muligt, på Vivas hjemmeside, at downloade en PowerPoint-præsentation. Det gør du ved at følge dette link:

www.viva.dk/globaltbevidst/

PowerPoint-præsentationen er tænkt som en inspiration til, hvordan du som lærer kan starte en lektion om fattigdom og udvikling. Du kan selv vælge, hvor meget af indholdet du vil bruge, og på hvilken måde du eventuelt vil gøre det. Vi har her vedlagt et eksempel på, hvordan et oplæg kunne se ud i sammenhæng med PowerPoint-præsentationen.

Materialet indeholder mange fagbegreber, hvorfor det måske vil være nødvendigt at fokusere på et enkelt eller to dias. På hjemmesiden ovenover kan du finde mere inspiration via links til andre hjemmesider og artikler, der forholder sig til emnet.

Dias 1:

Globalt Bevidst?

En verden i udvikling

Formål med dias:

At give en introduktion til oplægget og sætte rammen for en undervisningstime, der omhandler vores syn på fattigdom og vores måde at håndtere den.

Nøgleord:

Fattigdom, udvikling, globalisering.

Eksempel på oplæg:

Oplægget her handler om, hvad fattigdom og udvikling er. Meningen er at danne rammen for en time, hvor vi beskæftiger os med nogle af de udviklingsproblematikker, der går på tværs af landegrænser i en globaliseret verden, og forholde os til hvad vi selv mener om emnet.

Efter oplægget vil vi arbejde med en case fra Honduras, der behandler en konkret udviklingsproblematik og en øvelse, hvor vi får mulighed for at arbejde videre med nogle af temaerne fra oplægget.

Dias 2:

Hvad er fattigdom?

Koncepter og begreber

Formål med dias:

At gennemgå forskellige måder at forstå fattigdom og forklare, hvilken tilgang udviklingssamarbejdet bygger på.

Nøgleord:

Absolut fattigdom, relativ fattigdom, Human Development Index, rettighedsbaseret tilgang, fattigdomsgrænse, økonomisk vækst, rettighed vs. pligt, ulighed.

Eksempel på oplæg:

Fattigdom er et ord, vi har hørt rigtig mange gange. Men fattigdom er ikke så enkelt endda, og det kan have mange ansigter. Fattigdom kan for eksempel både illustreres ved familien, der ikke har råd til at skaffe sig mad på bordet, pigen, der ikke har mulighed for at komme i skole eller drengen, der ender i kriminalitet, fordi det eneste reelle fritidstilbud, han har, leveres af gadebander, der kontrollerer det offentlige rum.

Man taler overordnet set om to forskellige slags fattigdom – *absolut fattigdom* og *relativ fattigdom*

Absolut fattigdom:

Absolut fattigdom handler grundlæggende om overlevelse og om opfyldelsen af helt basale behov. Man kan definere det som:

"Individets eller befolkningsgruppens mangel på ressourcer til at skaffe sig basale fornødenheder som mad, tøj og bolig i en så udpræget grad, at sundheden og hele eksistensen er truet."

FN har sat den officielle fattigdomsgrænse ved \$1,25 om dagen. Lever man for mindre end det, anses man derfor som fattig i absolutte termer.

Relativ fattigdom:

Relativ fattigdom drejer sig om ulighed og om levestandarden set i forhold til det omgivende samfund. Om man er fattig eller ej i relative termer handler altså om, hvordan man er stillet sammenlignet med resten af befolkningen i ens land. I Danmark har vi også relativ fattigdom, og i 2013 vedtog socialminister Karen Hækkerup efter mange diskussioner en officiel fattigdomsgrænse, der definerer en dansker som fattig, hvis vedkommende tre år i træk har haft en disponibel indkomst på under 50 procent af medianindkomsten. På www.globalrichlist.com kan du se, hvor meget du tjener sammenlignet med resten af verdens befolkning.

Overordnet set kan relativ fattigdom defineres som:

"Mangel på ressourcer til at skaffe sig den levevis, der er gængs i det pågældende samfund."

Der er stor forskel på de to former for fattigdom – en person, der er relativt fattig i et rigt land som Danmark, ville være velhavende i mange af verdens fattigste lande. Omvendt vil en relativt velhavende fra et fattigt land typisk høre til middelklassen i Danmark.

Dias 2 (fortsat):

Hvad er fattigdom?

Koncepter og begreber

Formål med dias:

At gennemgå forskellige måder at forstå fattigdom på, og forklare hvilken tilgang til fattigdom udviklingssamarbejdet bygger på.

Nøgleord:

Absolut fattigdom, relativ fattigdom, Human Development Index, rettighedsbaseret tilgang, fattigdomsgrænse, økonomisk vækst, rettighed vs. pligt.

Eksempel på oplæg:

Human Development Index

Begreberne om absolut og relativ fattigdom drejer sig udelukkende om økonomisk fattigdom. Men i forhold til udvikling kan man også inddrage andre relevante temaer som for eksempel sundhed. Derfor har FN opfundet Human Development Index – eller HDI - som måler på tre forskellige områder:

- 1) Forventet levealder
- 2) Uddannelse
- 3) Indtægt

På den måde defineres et langt og sundt liv, kundskaber og en anstændig levestandard som vigtige faktorer for menneskelig udvikling. På www.globalis.dk/Statistik/HDI-menneskelig-udvikling kan du se det samlede indeks og sammenligne de forskellige lande med hinanden.

Rettighedsbaseret tilgang

En anden måde at anskue fattigdom på er ved at se på folks rettigheder, og om de bliver opfyldt eller ej. Udenrigsministeriet fremlagde i 2012 den nye strategi for Danmarks udviklingssamarbejde under navnet "Retten til et bedre liv". Strategien har som mål at bekæmpe fattigdom med menneskerettigheder og økonomisk vækst. Når man taler om rettigheder, taler man også om, hvem der har pligt til at opfylde dem. Den rettighedsbaserede tilgang giver på den måde mulighed for at adressere ansvaret for fattigdom fremfor bare at påpege, at den er der.

På udenrigsministeriets hjemmeside kan du læse mere om den rettighedsbaserede tilgang og om de fire prioritetsområder i strategien: um.dk/da/danida/det-vil-vi/udv-strat/.

Dias 3:

Hvad er fattigdom?

Et konkret eksempel: Gadebørn

Formål med dias:

Kort at opridse et eksempel på, hvordan fattigdom kan se ud.

Nøgleord:

Unicef, gadebørn, gadebander, kriminalitet.

Eksempel på oplæg:

En af konsekvenserne af fattigdom kan være, at man ender på gaden. Unicef anslår, at der på verdensplan lever omkring 100 mio. børn på gaden. Gadebørn har det til fælles, at de opholder sig på gaden eller andre offentlige steder det meste af tiden. Nogle børn er på gaden i dagtimerne for at tjene penge til familien ved at vaske bilruder eller pudse sko og vender hjem om aftenen. Andre har ingen familie og tilbringer al deres tid på gaden, alene eller sammen med andre børn.

Børn ender ofte på gaden som resultatet af problemer i familien. Det kan blandt andet være, fordi familien ikke har penge nok til at forsørge sig selv og derfor ser sig nødsaget til at få børnene til at bidrage økonomisk. For andre er gaden en flugt fra et usikkert familieliv, hvor de bliver udsat for fysiske, psykiske eller seksuelle overgreb af andre familiemedlemmer.

Med livet på gaden følger ofte en stor risiko for at ende i en kriminel løbebane, blandt andet fordi gadebander lokker børnene med tøj, mad og beskyttelse, hvis de deltager i kriminelle aktiviteter. Børn på gaden er sårbare, fordi de sjældent har et sikkerhedsnet at falde tilbage på og derfor har større incitament til at tage imod bandernes tilbud. Dertil kommer, at det kan være rigtig svært at forlade det kriminelle miljø, blandt andet fordi det bliver anset som et svigt over for de andre bandemedlemmer, der ser det som deres pligt at straffe den slags handlinger.

Dias 4:

2015-målene

Verdenssamfundets svar på fattigdom

Formål med dias:

At introducere FN's 2015-mål samt baggrunden herfor.

Nøgleord:

Verdenssamfundet, FN's 2015-mål, ekstrem fattigdom, ligestilling, rettigheder, bæredygtighed, samarbejde.

Eksempel på oplæg:

På FN's Millenium-topmøde i september 2000 blev verdens statsledere og regeringschefer enige om en aftale om global bekæmpelse af fattigdom. På baggrund af aftalen blev der opstillet 8 mål, som verdenssamfundet har forpligtet sig til at nå inden udgangen af 2015:

1. Halvere ekstrem fattigdom og sult.
2. Opnå grundskoleuddannelse til alle.
3. Øge ligestilling mellem mænd og kvinder og styrke kvinders rettigheder.
4. Mindske børnedødeligheden med 2/3.
5. Mindske mødre dødeligheden med 3/4.
6. Bekæmpe HIV/AIDS, malaria og andre sygdomme.
7. Sikre udvikling af et bæredygtigt miljø.
8. Øge samarbejdet om bistand, handel og gældseftergivelse.

2015-målene er vedtaget af alle FN's medlemslande, hele FN-systemet, Verdensbanken og den Internationale Valutafond.

Læs mere om 2015-målene her:

www.2015.dk/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=3

Dias 5:

2015-målene

Hvad er status?

Formål med dias:

At gøre status på 2015-målene og fremhæve eksempler på succeser og fiaskoer i forhold til at nå målene.

Nøgleord:

Verdenssamfundet, FN's 2015-mål, ekstrem fattigdom, ligestilling, rettigheder, bæredygtighed, samarbejde.

Eksempel på oplæg:

2015 nærmer sig med hastige skridt, og derfor giver det god mening at gøre status på, hvordan det går med opfyldelsen af målene. På www.verdensbedstenyheder.dk/2015race/ er der lavet en grafik, der på en hurtig og overskuelig måde viser, hvor langt vi er kommet med hvert enkelt af de 8 mål.

(Ellers er der her uddrag fra en statusopgørelse fundet på www.2015.dk, der kan fungere som inspiration):

Mål 1: NÅET

Andelen af fattige, der levede under fattigdomsgrænsen i 2010, var mindre end halvdelen af, hvad den var i 1990. Dermed er det første 2015-mål opnået.

Mål 2: IKKE NÅET

Andelen af børn i skolealderen i verdens udviklingslande, der er indskrevet i grundskolen, er steget fra 82 % i 1999 til 90 % i 2010. Samtidig med at andelen af børn, der er indskrevet i grundskolen, stiger, stiger andelen af børn, der færdiggør grundskolen også. I 1999 færdiggjorde 81 % af de børn, der blev indskrevet i grundskolen, deres skolegang. I 2010 var det tilsvarende tal 90 %.

Mål 3: NÅET

I 1999 var der i udviklingslandene 91 piger i grundskolen for hver 100 drenge, og i 2010 var tallet 97. Dermed er man nået inden for den 3 %-margen, der er accepteret, når man måler ligestilling. Det betyder, at man på verdensplan i 2010 nåede målet om ligestilling mellem drenge og piger i grundskolen.

Mål 4: IKKE NÅET

Mål 5: IKKE NÅET

Mål 6: NÅET

Mål 7: NÅET

Mål 8: IKKE EN FAST DEADLINE

I 2012 var den officielle udviklingsbistand fra de rige lande på \$125,6 mia., hvilket svarer til 0,29 % af donorlandenes samlede bruttonationalprodukt. Dette er et fald på 4 % fra året før. Yderligere var der også et fald på 2 % mellem 2010 og 2011. Faldet i udviklingsbistanden tilskrives den finansielle og økonomiske krise, som har fået mange lande til at spare. Det er første gang siden 1996-1997, at udviklingsbistanden er faldet to år i træk.

Selvom der er sket store fremskridt, er der stadig et stykke vej, og det kan blive svært at opfylde alle målene før udgangen af 2015.

Dias 6:

Efter 2015

Hvad nu?

Formål med dias:

At tegne et billede af, hvad der skal ske efter 2015, hvilke inputs der er på nuværende tidspunkt, samt vise hvordan man kan deltage i debatten.

Nøgleord:

Post-2015, MyWorld-undersøgelsen, global samtale.

Eksempel på oplæg:

Med 2015 lige om hjørnet er det også tid til at se fremad, og diskussionerne om, hvad der skal prioriteres i fremtiden, er i fuld gang. I august 2013 afleverede FN's generaldirektør Ban Ki-moon sin årlige rapport om 2015-målene og kom her med sit bud på, hvad verden bør fokusere på efter 2015. Rapporten bygger blandt andet på FN's MyWorld-undersøgelse, hvor almindelige borgere gennem internetafstemning og nationale og lokale høringer har haft mulighed for at fortælle, hvad de synes er vigtigst for udvikling fremadrettet.

Rapporten fremhæver 14 punkter, der bør være en del af fremtidens strategi:

Udrydde ekstrem fattigdom, tackle eksklusion og ulighed, styrke kvinder og pigers rettigheder, sikre kvalitetsuddannelse og livslang læring, forbedre sundhed, adressere klimaforandringer, adressere miljømæssige udfordringer, promovere inkluderende, bæredygtig vækst og ordentlige ansættelsesforhold, stoppe hungersnød og fejlernæring, adressere demografiske udfordringer, forbedre migranternes bidrag, møde urbaniseringsudfordringer, opbygge fred og effektiv regeringsførelse, fremme fornyet globalt partnerskab.

På www.data.myworld2015.org/ kan man læse mere om resultatet af MyWorld-undersøgelsen og se, hvad mennesker i forskellige lande synes, vi skal satse på i fremtiden. Uddannelse er topscorer de fleste steder, men derefter er der forskellige syn på, hvad der bør prioriteres. I Danmark er adgang til rent vand og gode sanitære forhold for eksempel i front, hvor der i et land som Honduras lægges vægt på beskyttelse mod kriminalitet og vold.

Selvom MyWorld-undersøgelsen er afsluttet, kan du stadig nå at deltage i debatten og blive hørt, hvis du har en holdning til, hvor vi skal hen efter 2015. Det kan du for eksempel gøre ved at tilmelde dig på www.worldwewant2015.org/post2015-about og blive en del af den globale samtale om, hvor vi skal han i fremtiden.